

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych

(COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD)) oraz

w sprawie

wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość

(COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD))

(2016/C 264/07)

Sprawozdawca: Jorge PEGADO LIZ

Rada, w dniu 18 stycznia 2016 r., oraz Parlament Europejski, w dniu 21 stycznia 2016 r., postanowiły, zgodnie z art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych

(COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD))

oraz

wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość

(COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD)).

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 13 kwietnia 2016 r.

Na 516. sesji plenarnej w dniach 27–28 kwietnia 2016 r. (posiedzenie z dnia 27 kwietnia 2016 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 146 do 61 (44 osoby wstrzymały się od głosu) przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES popiera potrzebę i możliwość uregulowania niektórych dziedzin wspomnianych w komunikacie Komisji (COM(2015) 633 final), zwłaszcza tych wymienionych we wniosku dotyczącym dyrektywy w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych.

1.2 Niemniej EKES wskazuje na inne czynniki, które jego zdaniem są o wiele ważniejsze niż uregulowanie praw umownych w umowach dotyczących sprzedaży materialnych dóbr ruchomych przez internet i mają bardziej decydujące i priorytetowe znaczenie dla osiągnięcia proponowanych przez Komisję celów związanych z utworzeniem jednolitego rynku cyfrowego, a także stanowią istotne przeszkody w rozbudowaniu handlu transgranicznego.

1.3 Jeśli chodzi o omawiane aspekty, to EKES nie zgadza się z podstawą prawną, na którą powołuje się Komisja, i proponuje w zamian art. 169 TFUE.

1.4 Wynika z tego, że przyjmowane środki powinny zasadniczo opierać się na dyrektywach przewidujących minimalną harmonizację, jak wynika również z ust. 2 lit. a) i ust. 4 tego samego artykułu, co zostało zasadniczo zaakceptowane przez europejskiego prawodawcę.

1.5 EKES uważa, że uregulowanie tych kwestii za pośrednictwem dwóch dyrektyw zamiast jednego instrumentu można zaakceptować jedynie z przyczyn związanych z pilnością i celowością w kontekście regulacji sprzedaży treści cyfrowych online.

1.6 Zdaniem Komitetu niewystarczająco uzasadniona jest również przyjęta opcja ukierunkowanej pełnej harmonizacji zamiast innych, na przykład wzorca umowy powiązanego ze znakiem zaufania UE lub minimalnej harmonizacji odpowiadającej art. 169 TFUE.

1.7 Odnośnie do aspektów regulowanych obecnie oddzielnie we wniosku dotyczącym umów sprzedaży materialnych dóbr ruchomych przez internet, właściwsze byłoby ich uregulowanie w całości w momencie przeglądu dyrektywy 1999/44/WE, w której poświęca się im jeden z rozdziałów, w kontekście procesu REFIT dotyczącego praw konsumentów.

1.8 Ponadto poprzez wniosek o sprzedaż dóbr materialnych przez internet Komisja stworzyła dwa systemy i tym samym doprowadziła do nierównego traktowania sprzedaży towarów online i offline, co jest niedopuszczalne.

1.9 Na wypadek potwierdzenia zamiarów Komisji w ich obecnej formie, Komitet proponuje szereg ulepszeń do przedstawionych we wnioskach artykułów z myślą o utrzymaniu praw konsumentów i zagwarantowaniu podwyższonego poziomu ochrony zgodnie z wymogami TFUE.

1.10 Szczególny nacisk kładzie na uregulowanie sprzedaży treści cyfrowych. Kwestię tę uważa za priorytet i ze względów pragmatycznych przyjmuje w tej dziedzinie rozwiązanie zaproponowane przez Komisję, tj. ukierunkowaną pełną harmonizację.

1.11 W tym obszarze mamy jednak do czynienia z rozmięciem się przewidywań i brakami w przepisach, co jest nie do pogodzenia z pełną harmonizacją, a ponadto stwarza trudności nie do pokonania, jeśli chodzi o transpozycję i wdrażanie w państwach członkowskich. Problemy te zostaną zaadresowane w uwagach szczegółowych.

2. Wprowadzenie: jeden komunikat, dwa wnioski dotyczące dyrektywy

2.1 W omawianym komunikacie Komisja czyni pierwszy krok w kierunku wdrożenia strategii jednolitego rynku cyfrowego dla Europy ⁽¹⁾ i wprowadza w życie jeden z najważniejszych środków przewidzianych w jej programie prac na 2015 r. ⁽²⁾. Wniosek ma na celu zapewnienie „lepszego dostępu konsumentów i przedsiębiorstw do towarów i usług oferowanych w internecie w całej Europie” i składa się z dwóch następujących instrumentów prawnych:

- a) wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych; oraz
- b) wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość.

2.2 Mając na uwadze, że główne aspekty tych dwóch wniosków są – z punktu widzenia systemowego – ściśle związane z dyrektywą w sprawie sprzedaży towarów konsumpcyjnych ⁽³⁾, Komisja wyraźnie stwierdziła, że są one „możliwie najbardziej spójne”. Wyjaśniła jednak, że jej decyzja „przyjęcia dwóch osobnych instrumentów prawodawczych” spowodowana jest „specyficznym charakterem treści cyfrowych, które wymagają szeregu innych uregulowań niż towary”, oraz że „szybki rozwój technologiczny i handlowy treści cyfrowych będzie wymagał przeglądu zastosowania tej dyrektywy”. Chodzi także o uzasadnienie „zebrania tych przepisów w odrębnym instrumencie prawnym, tj. dyrektywie w sprawie dostarczania treści cyfrowych”.

2.3 Komisja ma nadzieję osiągnąć pięć celów przy pomocy tych dwóch wniosków:

- a) zmniejszenie kosztów wynikających z różnic w prawie zobowiązań;
- b) tworzenie pewności prawa dla przedsiębiorstw;
- c) wsparcie konsumentów w korzystaniu z możliwości oferowanych przez internetowe zakupy transgraniczne w UE;
- d) ograniczenie szkód ponoszonych przez konsumentów w związku z wadliwymi treściami cyfrowymi;

⁽¹⁾ Opinia EKES-u: Dz.U. C 71 z 24.2.2016, s. 65.

⁽²⁾ COM(2014) 910 final.

⁽³⁾ Dz.U. L 171 z 7.7.1999, s. 12.

e) ogólne zrównoważenie interesów konsumentów i przedsiębiorstw oraz poprawa życia codziennego.

2.4 Komisja uważa, że najważniejszą metodą jest w obu przypadkach ukierunkowana harmonizacja. Będzie to pełna harmonizacja przepisów umownych dotyczących dostarczania treści cyfrowych i sprzedaży towarów przez internet, jak również kluczowych, bezwzględnie obowiązujących praw i obowiązków stron umowy o dostarczanie treści cyfrowych i internetowej sprzedaży towarów. Uwzględni to prawie wszystkie przepisy dyrektywy, z wyjątkiem przepisów dotyczących zawierania, ważności lub skutków umowy, w tym skutków rozwiązania umowy (art. 1 ust. 4 wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie sprzedaży na odległość), oraz z wyjątkiem niektórych aspektów jej egzekwowania.

2.5 Jeżeli chodzi o zakres zastosowania, to Komisja wyraźnie ograniczyła go do postanowień prawa zobowiązań w relacji przedsiębiorstwo-konsument, ponieważ, jak wspomniano w ocenie skutków (s. 23), brak jest dowodów na to, że różnice w prawie zobowiązań utrudniają przedsiębiorstwom z UE dokonywanie zakupów w internecie w innych państwach członkowskich. Komisja uznała, że MŚP, jako słabsze strony o mniejszej sile przetargowej, również napotykają trudności na gruncie prawa zobowiązań, zwłaszcza przy korzystaniu z treści cyfrowych. Biorąc jednak pod uwagę zwłaszcza stanowiska wyrażone przez zainteresowane strony i państwa członkowskie, Komisja zdecydowała się rozważyć tę kwestię w kontekście innych inicjatyw zapowiedzianych w strategii jednolitego rynku cyfrowego.

2.6 W odniesieniu do wybranego instrumentu prawnego, Komisja uzasadnia zastosowanie dyrektywy zamiast rozporządzenia, twierdząc że dyrektywa jest bardziej odpowiednia, ponieważ pozostawia państwom członkowskim swobodę dostosowania procesu wdrażania do prawa krajowego. Zdaniem Komisji zapewni to – w połączeniu z ukierunkowaną pełną harmonizacją bezwzględnie obowiązujących praw konsumentów – właściwą równowagę między wysokim poziomem ochrony konsumentów na szczeblu UE a znacznie większymi możliwościami dla przedsiębiorstw.

2.7 Komisja przedstawia gospodarcze uzasadnienie dla obecnych dyrektyw na podstawie pewnych założeń, z których następujące zasługują na szczególną uwagę:

- a) potencjał europejskiego rynku handlu elektronicznego pozostaje nadal w dużym stopniu niewykorzystany;
- b) utworzenie jednolitego rynku cyfrowego spowoduje dodatkowy wzrost w Europie;
- c) unijne przedsiębiorstwa będą mogły zwiększyć swą konkurencyjność dzięki ułatwionej sprzedaży na rynku o wiele szerszym niż rynki krajowe;
- d) jednakowe prawa dla konsumentów oraz wysoki stopień ochrony konsumentów zwiększą ich zaufanie do zakupów za granicą;
- e) dzięki zniesieniu barier wynikających z różnic w prawie zobowiązań dodatkowo ok. 122 000 przedsiębiorstw zaangażowałoby się w transgraniczną sprzedaż przez internet. Wartość transgranicznego handlu UE mogłaby wzrosnąć o ok. 1 mld EUR. Zwiększona konkurencja detalicznej sprzedaży internetowej doprowadzi do spadku cen detalicznych we wszystkich państwach członkowskich, średnio o -0,25 % na poziomie UE, co bezpośrednio zwiększy spożycie gospodarstw domowych w UE o około 18 mld EUR;
- f) ponadto większy wybór produktów i usług przełoży się na wzrost dobrobytu konsumentów. Szacuje się, że między 7,8 a 13 milionów nowych konsumentów zacznie kupować przez internet poza granicami własnego kraju. Oczekuje się, że ogólny rzeczywisty PKB Unii wzrośnie o około 4 mld EUR rocznie.

2.8 Niemniej, aby osiągnąć te pożądane cele, zaproponowane dwie dyrektywy nie wystarczą; są one częścią szerszego pakietu środków, wśród których Komisja wyróżnia przede wszystkim:

- a) wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie zapewnienia transgranicznej możliwości przenoszenia usług online w zakresie treści;

- b) zapewnienie wysokiej jakości usług dostawy przesyłek za granicę;
- c) zniesienie blokowania geograficznego;
- d) uruchomienie platformy internetowego rozstrzygnięcia sporów ⁽⁴⁾.

2.9 Wreszcie, Komisja wyjaśnia potrzebę podjęcia natychmiastowych działań. Każde opóźnienie dotyczące treści cyfrowych pociąga za sobą ryzyko powstania przepisów krajowych prowadzących do fragmentacji jednolitego rynku i powodujących utrudnienia dla konsumentów i dostawców uczestniczących w transakcjach transgranicznych.

3. Uwagi ogólne

3.1 Twierdzi się, że badanie dołączone do oceny skutków wskazuje podstawowe przesłanki gospodarcze i psychologiczne demonstrujące związek między proponowanymi środkami legislacyjnymi a zwiększeniem obrotów w handlu elektronicznym oraz nieuchronny wpływ, jaki to wywiera na wzrost na poziomie europejskim. Niemniej z drobiazgowej analizy tego badania nie wynika w sposób ewidentny i niezbity, że dane wyjściowe oraz płynące z nich wnioski końcowe są całkowicie wiarygodne, że inne czynniki nie miałyby na nie wpływu oraz że inne opcje nie przyniosłyby lepszych rezultatów.

3.1.1 Nawet jeśli przyjmemy za pewne niektóre statystyczne dane wyjściowe, według których 62 % (s. 10) przedsiębiorców europejskich, tj. ponad 122 tys. firm, oraz ponad 13,5 % (s. 13) konsumentów, czyli 8–13 mln osób (co podnosi ogólną liczbę konsumentów do 70 mln), prowadziłyby transakcje elektroniczne pod warunkiem zniesienia lub zmniejszenia rzekomych przeszkód i dodatkowych kosztów bezpośrednio wynikających z obecnego systemu prawnego, to nie pozwoli nam to określić z całą pewnością, jaki wzrost obrotów uzasadniłyby przewidywany wzrost europejskiego PKB o 0,03 %, tj. ok. 4 bln EUR, jako nieunikniony i wyłączny skutek tego wzrostu. Pewne jest jednak, że każde przedsiębiorstwo będzie musiało ponieść dodatkowe koszty w wysokości przeciętnie 7 tys., by dostosować instrumenty umowne do nowego systemu.

3.1.2 Z drugiej strony, z na podstawie tego samego badania nie da się należycie oszacować, jakie dodatkowe czynniki, np. kwestie lingwistyczne czy systemy opodatkowania, jakość lub koszty i dostępność usług szybkiego internetu, ryzyko oszustw, koszty sądowe, bezpieczeństwo środków płatniczych, poświadczenie tożsamości i reputacji sprzedawców, brak zaufania do procesów rozwiązywania konfliktów na drodze sądowej i pozasądowej, będą nadal w dużym stopniu wpływać na wybieranie opcji dokonywania zakupów w internecie w kontekście transgranicznym, być może nawet w większym stopniu niż obecny system prawny (opisany na s. 7 i nast., 18 i nast. oceny skutków).

3.1.2.1 Szczególne znaczenie mają w tym kontekście, wspomniane we wszystkich badaniach zleczonych przez Komisję, opóźnienia w zakresie transpozycji i trudności z wdrażaniem oraz nieskuteczność niektórych systemów ADR (pozasądowe rozstrzygnięcie sporów) stworzonych na mocy dyrektywy 2013/11/UE ⁽⁵⁾, wynikająca często z braku środków finansowych w niektórych państwach członkowskich, a także widoczna nieskuteczność systemu ODR (internetowe rozstrzygnięcie sporów) wprowadzonego w rozporządzeniu (UE) 524/2013 ⁽⁶⁾, które weszło w życie 15 lutego 2016 r. i wydaje się niezbędne dla funkcjonowania jednolitego rynku cyfrowego.

3.1.3 Nie da się również jednoznacznie określić względnego znaczenia elastyczności podaży i popytu przy obliczaniu nasycenia rynku pod względem idealnej konkurencji, co jest wprawdzie hipotezą wyłącznie teoretyczną, lecz ma podstawowe znaczenie dla wiarygodności modelu, nie wspominając już o zewnętrznych elementach polityki makroekonomicznej, które w zdecydowanym stopniu wpływają na decyzje konsumenta o zakupie, takich jak konsekwencje polityki oszczędnościowej, w porównaniu z polityką nakierowaną na wzrost, opartą na konsumpcji i inwestycjach keynesowskich.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 165 z 18.6.2013.

⁽⁶⁾ Zob. przypis 5.

3.1.4 Wreszcie, ocena przeprowadzona przez Komisję kładzie nacisk na zaproponowany model. Nie uwzględniono należycie gospodarczych skutków pozostałych czterech modeli (ocena skutków, s. 23 i nast.), które można byłoby wybrać i które również przyczyniłyby się do usunięcia tych samych przeszkód, tak by umożliwić analizę porównawczą, szczególnie wariantu 5 – dobrowolnego europejskiego wzoru umowy w połączeniu ze znakiem zaufania UE (s. 25), mimo iż wiązałby się on z niskimi kosztami i małymi obciążeniami biurokratycznymi i byłby prosty (s. 38 i nast.), a więc najlepiej odpowiadałby zasadom pakietu „Lepsze stanowienie prawa”⁽⁷⁾ i REFIT⁽⁸⁾. Spotkał się on również z poparciem podczas wstępnych konsultacji.

3.2 Wybór dyrektyw przewidujących pełną harmonizację również nie został należycie uzasadniony. EKES stwierdził już ogólnie, że opowiada się w większym stopniu za przyjmowaniem rozporządzeń – tak szczegółowych, jak jest to konieczne – w sytuacji, gdy mamy do czynienia z harmonizacją dziedzin związanych zasadniczo z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego. Komitet zaznaczył, że w przypadkach dotyczących konkretnie prawa konsumentów skłania się ku dyrektywom przewidującym minimalną harmonizację, zgodnie zresztą z zasadą określoną w TFUE (art. 169 ust. 4).

3.2.1 Z drugiej strony EKES wielokrotnie wypowiadał się przeciwko dominującej w ostatnich latach tendencji Komisji do przyjmowania dyrektyw przewidujących pełną harmonizację, które oferowały niski poziom ochrony i w niewielkim stopniu odpowiadały interesom organizacji zawodowych⁽⁹⁾.

3.2.2 W omawianym przypadku mamy do czynienia z całym szeregiem kwestii, których nie poruszono w dyrektywach, a które trzeba koniecznie zharmonizować, takich jak na przykład: możliwość zawierania umowy w otoczeniu cyfrowym przez niepełnoletnich (w ostatniej wersji dyrektywy o ochronie danych chodzi tu o grupę wiekową między 13–16 lat); definicja kategorii konkretnych nieuczciwych postanowień umownych odnoszących się do umów zawieranych przez internet i nieprzewidzianych w dyrektywie 93/13/EWG⁽¹⁰⁾; niedawna praktyka dotycząca stosowania przycisku „zapłać teraz” (*pay now*) na stronach niektórych sieci społecznościowych, gdzie brakuje odesłania do strony internetowej jakiegokolwiek odpowiedzialnej platformy; jak również zalecane uwzględnienie standardowej klauzuli współregulacji.

3.3 Nieuzasadniony jest także wybór dwóch dyrektyw zamiast jednej, gdyż niepotrzebnie powieliła się przepisy prawne, a ponadto wymaga to większego wysiłku przy transpozycji, aby zapewnić spójność z wewnętrznymi przepisami prawnymi każdego państwa członkowskiego, a także większego wysiłku w zakresie wykładni prawnej. Wysiłek ten byłby zupełnie niepotrzebny, gdyby za punkt wyjścia przyjęto dyrektywę w sprawie sprzedaży dóbr materialnych przez internet, a specyfikę sprzedaży dóbr niematerialnych potraktowano jako wyjątek w systemie podstawowym, zważywszy, że z pewnością nie ma różnicy między dobrem materialnym a treścią cyfrową, zwłaszcza gdy są one ze sobą powiązane

3.4 Według Komisji instrument został wybrany na podstawie 189 odpowiedzi nadesłanych przez wszystkie kategorie zainteresowanych podmiotów z całej UE, konsultacji z grupą składającą się z 22 organizacji reprezentujących szeroki zakres interesów, która spotkała się siedem razy, a także wyników seminariów z udziałem państw członkowskich i spotkań z krajowymi organami egzekwowania prawa, do których doszło na posiedzeniu komitetu ds. współpracy w zakresie ochrony konsumenta, oraz spotkań z władzami krajowymi odpowiedzialnymi za politykę ochrony konsumenta, które miały miejsce na posiedzeniu sieci ds. polityki konsumenckiej (maj 2015 r.). Ważność próbki została następnie zakwestionowana ze względu na jej niewielkie rozmiary⁽¹¹⁾.

3.4.1 Niemniej, zgodnie z dostępnymi i opublikowanymi wynikami⁽¹²⁾, wybrany wariant nie uzyskał poparcia wyraźnej większości: organizacje konsumenckie jednoznacznie opowiadają się przeciw wszelkim formom stosowania prawa sprzedawcy, a większość organizacji zawodowych i niektóre środowiska akademickie przychylają się do tej opcji. Ze swojej strony, większość państw członkowskich podaje w wątpliwość potrzebę nowych przepisów dotyczących sprzedaży na odległość (które obejmują już sprzedaż przez internet), a zwłaszcza adekwatność dwóch dyrektyw, mając na uwadze trudności z przedstawieniem precyzyjnych i jasno zdefiniowanych wytycznych. Z obiektywnej analizy odpowiedzi udzielonych w ramach konsultacji wydaje się na pierwszy rzut oka, że zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumenci powszechnie akceptują wariant 5 – oczywiście w zależności od treści wzorcowych przepisów umownych, które zostaną uzgodnione przez branżę, oraz od stopnia wykorzystania i przyjęcia znaku zaufania przez unijne przedsiębiorstwa – również dlatego, że opcja ta pociąga za sobą najmniejsze koszty dla przedsiębiorstw.

⁽⁷⁾ Opinia EKES-u: Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 192.

⁽⁸⁾ Opinia EKES-u: Dz.U. C 230 z 14.7.2015, s. 66.

⁽⁹⁾ Zob. opinie EKES-u: Dz.U. C 108 z 30.4.2004, s. 81; Dz.U. C 317 z 23.12.2009, s. 54; Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 75.

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, zmieniona późniejszą dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r.

⁽¹¹⁾ Opinia EKES-u: Dz.U. C 383 z 17.11.2015, s. 57.

⁽¹²⁾ <http://ec.europa.eu/justice/newsroom/contract/opinion/>

3.5 Należy wreszcie przypomnieć, że Komitet miał już okazję szeroko wypowiedzieć się na temat prawa konsumentów w środowisku cyfrowym w wielu swoich opiniach. Określił w nich podstawowe podejście, zgodnie z którym prawa uznane w świecie „fizycznym” offline (umowy twarzą w twarz) powinny być również uznawane w kontekście online, bez uszczerbku dla specyfiki bądź odpowiedniej formy transakcji, których przedmiotem są treści cyfrowe (niematerialne), a wręcz przeciwnie – z myślą o ich wzmocnieniu, a nie ograniczeniu czy osłabieniu. Poprzez wniosek o sprzedaż dóbr materialnych przez internet Komisja stworzyła dwa systemy i tym samym doprowadziła do nierównego traktowania sprzedaży towarów online i offline, co jest niedopuszczalne.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Poczynione wyżej uwagi nie oznaczają, że EKES nie opowiada się w pełni za potrzebą i celowością uregulowania niektórych dziedzin wspomnianych we wnioskach dotyczących omawianych dyrektyw, zwłaszcza sprzedaży treści cyfrowych przez internet. W odniesieniu do sprzedaży dóbr materialnych w internecie, Komitet zaleca uregulowanie tej kwestii w odpowiednim czasie w kontekście programu REFIT. Z uwagi na oczywisty brak miejsca poniższe uwagi na temat każdego wniosku oddzielnie dotyczyć będą jedynie punktów, na temat których stanowisko Komitetu jest odmienne.

4.2 Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość (COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD))

4.2.1 Jeśli chodzi o podstawę prawną, zgodnie ze stanowiskiem zajmowanym we wcześniejszych opiniach Komitetu, przedstawiciele konsumentów i ogół członków EKES-u sądzi, że powinien nią być art. 169 ust. 2 TFUE, gdyż chodzi w zasadzie o definicję praw konsumentów i ochronę tych praw, a nie tylko o urzeczywistnienie jednolitego rynku. Niektórzy członkowie EKES-u, zwłaszcza przedstawiciele przedsiębiorców, zgadzają się z Komisją, wysuwając na pierwszy plan kwestię urzeczywistnienia jednolitego rynku.

4.2.2 Ze względu na to, że wybrana została jednak dyrektywa, EKES jest zdania, że powinna ona gwarantować jedynie minimalną harmonizację, zgodnie z modelem aktualnej dyrektywy w sprawie sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (1999/44/WE). Wybrana opcja powoduje większą fragmentację, daje mniejszą pewność prawa i stwarza dwa rodzaje ochrony. Pewne jest, że wprowadzane teraz „ulepszenia” powinny mieć również zastosowanie do sprzedaży w świecie fizycznym.

4.2.3 Z uwagi na złożoność prawodawstwa w zakresie ochrony konsumentów, wniosek łączy się z szeregiem innych przepisów, które uzupełnia⁽¹³⁾. Wymusza to niepotrzebną i trudną interpretację, co jest sprzeczne z dobrymi zasadami pakietu „Lepsze stanowienie prawa”, i stwarza dodatkowe trudności związane z transpozycją z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z już istniejącymi regulacjami krajowymi, które wdrażają lub uzupełniają przepisy wspólnotowe i różnią się między państwami członkowskimi.

4.2.4 Dlatego zdaniem Komitetu lepiej byłoby, gdyby przepisy zawarte w omawianym wniosku dotyczącym dyrektywy zostały uwzględnione przy przeglądzie dyrektywy 1999/44/WE w kontekście programu REFIT.

4.2.5 EKES proponuje następujące konkretne zmiany do niektórych postanowień wniosku:

4.2.5.1 Artykuł 1 – Przedmiot

Nie należy wykluczać z przedmiotu dyrektywy zamawiania niektórych usług przez internet bądź na odległość, np. leasingu.

4.2.5.2 Artykuł 2 – Definicje

1. Koncepcja gwarancji handlowej powinna obejmować również inne formy rekompensaty, gdyż istnieje ryzyko, iż nie zostaną one uregulowane przepisami wynikającymi z art. 15.

⁽¹³⁾ Dyrektywa 2011/83/UE (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64); dyrektywa 2009/125/WE (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10); dyrektywa 2010/30/UE z 19.5.2010 (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 1).

2. Materialne rzeczy ruchome nie zostały odpowiednio zdefiniowane, co prowadzi do rozbieżności interpretacyjnych między państwami członkowskimi.
3. Nie wykluczono także innych rodzajów produktów objętych oddzielnymi przepisami, jak np. produktów farmaceutycznych i wyrobów medycznych, wyłączonych z zakresu stosowania innych aktów prawnych dotyczących ochrony konsumentów.
4. Nie określono, czy platformy elektroniczne będą mogły zostać uznane za „sprzedawców”.
5. Nie zdefiniowano także koncepcji producenta w celu ustalenia jego bezpośredniej odpowiedzialności wobec konsumenta w rozumieniu art. 16.

4.2.5.3 **Artykuł 3 – Poziom harmonizacji**

Harmonizacja powinna być minimalna, ze wszystkimi wynikającymi z tego skutkami w ramach systemu.

4.2.5.4 **Artykuł 4 i 5 – Zgodność z umową**

1. Należy uwzględnić kryterium „trwałości”⁽¹⁴⁾, uzależniając od tego okres ważności gwarancji.
2. Definicja wymagań co do zgodności powinna mieć charakter negatywny, tak aby wyraźnie zdjąć z konsumenta obowiązek dowiedzenia niezgodności produktu, co powinno być zadaniem sprzedawcy.
3. Sposób sformułowania wyjątków w tym artykule prowadzi do ogólnego wyłączenia odpowiedzialności sprzedawcy. Nie można tego egzekwować wobec konsumenta bez naruszenia prawa do roszczeń zwrotnych (mającego zastosowanie w wypadku VW).

4.2.5.5 **Artykuł 7 – Prawa osób trzecich**

Dodać na końcu „chyba że strony wyraźnie porozumiały się między sobą w tej kwestii i określiły to ściśle w warunkach umowy”.

4.2.5.6 **Artykuł 8 – Właściwy moment dla ustalenia zgodności z umową i przeniesienie ciężaru dowodu**

1. Dodać na końcu ust. 2: „z wyjątkiem sytuacji, w których szczególna trudność montażu wymaga dodatkowego czasu, uzgodnionego ze sprzedawcą”.
2. Prawa przyznane tutaj w stosunkach ze sprzedawcą powinny zostać rozciągnięte na strony trzecie nabywające w dobrej wierze.

4.2.5.7 **Artykuł 9 – Środki zaradcze przysługujące konsumentowi w przypadku braku zgodności z umową**

1. Przepis ten wyklucza jako opcję pierwotną możliwość natychmiastowego zwrotu towaru lub pieniędzy, co stoi w sprzeczności z prawami konsumentów w szeregu państw członkowskich, ze znaczącymi różnicami między państwami (Grecja, Portugalia, Irlandia, Zjednoczone Królestwo, Dania, Litwa).
2. Koncepcja „rozsądnego terminu” ma charakter subiektywny i zostawia pole dla wielorakich transpozycji w kluczowej dziedzinie, co jest nie do pogodzenia z postulowaną pełną harmonizacją. Na przykład w Bułgarii, Francji, Portugalii i Luksemburgu okres ten wynosi 30 dni, zaś na Węgrzech, w Rumunii, Grecji i Estonii 15 dni. Należy ustanowić termin odpowiadający maksymalnemu okresowi stosowanemu w niektórych krajach UE, tj. 15 dni.
3. Należy zastąpić wyrażenie „niemożliwe” w ust. 3 lit. a) wyrażeniem „niemożliwe ze względów technologicznych”.

⁽¹⁴⁾ Zob. opinia EKES-u: Dz.U. C 67 z 6.3.2014, s. 23.

4. Wyrażenie „poważne niedogodności” również jest subiektywne i powinno zostać usunięte lub zastąpione sformułowaniem z prawa austriackiego „powodując jak najmniejsze niedogodności”, a także powinna mu towarzyszyć możliwość natychmiastowego zaproponowania konsumentowi podobnego towaru zamiennego do czasu dokonania naprawy.
5. Wniosek Komisji nie uwzględnia wymogu zawartego już w wielu prawodawstwach krajowych (we Francji, na Malcie, w Grecji, Rumunii, Portugalii i Słowenii) zobowiązującego producentów do posiadania bądź udostępnienia sprzedawcy w odpowiednim czasie wystarczających zapasów części zamiennych przez oczekiwany okres użytkowania towaru. Kwestia ta wiąże się ze sztucznie skracanym cyklem życia i okresem gwarancji wymienionej części.
6. Komisja powinna ustanowić obowiązek sprzedawcy dotyczący udostępnienia czasowego produktu zastępczego.

4.2.5.8 **Artykuł 10 – Wymiana towarów**

1. Komisja nie przewidziała zawieszenia gwarancji ustawowej na czas naprawy bądź wymiany, co ma miejsce w większości ustawodawstw krajowych. Podobnie wygląda sytuacja w wypadku czasu potrzebnego na ewentualną mediację, arbitraż czy postępowanie sądowe.
2. Wymieniony towar powinien mieć nowy, taki sam jak produkt oryginalny okres gwarancji, począwszy od dnia jego dostarczenia.

4.2.5.9 **Artykuł 11 – Wybór konsumenta między naprawą a wymianą**

1. Z powodów wymienionych wyżej należy usunąć słowo „poważnych”.
2. W wypadku nawracających wad konsument powinien mieć automatycznie możliwość rozwiązania umowy.

4.2.5.10 **Artykuł 13 – Prawo konsumenta do rozwiązania umowy**

1. Wysoce sporne jest zobowiązanie do poniesienia przez konsumenta kosztów użytkowania, uszkodzenia czy zniszczenia towaru w wypadku rozwiązania umowy.
2. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości stwierdził już, że w wypadku korzystania z prawa do wymiany towaru nie można wymagać, by konsument płacił za korzystanie z wadliwego produktu (sprawa *Quelle* ⁽¹⁵⁾).
3. Nie jest jasne, jaka powinna być wysokość zwrotu, jeśli zakupionych zostało kilka towarów po cenie łącznej.

4.2.5.11 **Artykuł 14 – Terminy**

Okres powinien uwzględniać czas gwarancji obowiązujący już w niektórych państwach -członkowskich (Finlandii, Niemczech, Szwecji i Zjednoczonym Królestwie) i uwzględniający trwałość i sztucznie skrócony cykl życia.

4.2.5.12 **Artykuł 15 – Gwarancje handlowe**

1. Należy dodać w ust. 1 nową lit. d): innych gwarancjach oferowanych przez sprzedawcę w imieniu osób trzecich, których celem jest przyznanie gwarancji (ubezpieczenie sprzętu, gwarancje znaku itp.).
2. Trzeba także uwzględnić informacje na temat możliwości przekazania gwarancji handlowej osobie trzeciej.

4.2.5.13 **Artykuł 16 – Prawo regresu**

1. Brak harmonizacji tego aspektu jest źródłem istotnych różnic w stosowaniu dyrektywy, co ma szkodliwe skutki dla handlu.
2. Przepisy powinny przewidywać bezpośrednią i solidarną odpowiedzialność producenta wobec konsumenta, gdy ten zdecyduje się na naprawę lub wymianę towaru.

⁽¹⁵⁾ Sprawa C-404/06 – Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości UE z 17 kwietnia 2008 r. (pierwsza izba), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1461850459727&uri=CELEX:62006CC0404>.

3. Należy również przewidzieć, że w wypadku dochodzenia przez sprzedawcę odszkodowania wobec producenta, jest on uprawniony do uzyskania pełnej kwoty poniesionych wydatków.
4. Podobnie jak w poprzednich punktach, należy przewidzieć solidarną odpowiedzialność platform internetowych, na których konsument dokonał zakupu produktu.

4.2.5.14 Artykuł 17 – Egzekwowanie

Brak harmonizacji aspektów dotyczących nadzoru stosowania dyrektywy stanowi jedną z głównych przeszkód dla skutecznej ochrony konsumentów i uczciwej konkurencji.

4.3 Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych (COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD))

4.3.1 Jak stwierdza sama Komisja, powody przedstawienia wniosku, zgromadzona wiedza fachowa i oceny skutków dotyczą obydwóch wniosków, gdyż oba zostały przewidziane jako pakiet zawierający wspólne cele. Z tego względu kwestie ogólne, wspólne dla obu wniosków, nie będą powtarzane, a EKES ograniczy się do uwag dotyczących określonych aspektów. Trzeba jednak zaznaczyć, że wniosek zasługuje ogólnie na aprobatę EKES-u, zwłaszcza jeśli chodzi o następujące elementy:

- a) szczególną ochronę konsumentów przy zakupie w internecie dóbr niematerialnych, z uwagi na coraz większy stopień złożoności produktów, brak przejrzystości negocjacji, większe problemy związane z bezpieczeństwem, prywatnością i ochroną danych, szczególne formy nieuczciwej konkurencji i nieuczciwych postanowień umownych, ukryte koszty, różne ceny w zależności od lokalizacji oraz mniej materialny charakter wykorzystywanych kanałów (internet, telefony komórkowe, sieci społecznościowe itp.);
- b) pilną potrzebę ustanowienia jasnych przepisów w obszarze, w którym tylko jedno państwo członkowskie (Zjednoczone Królestwo) wydaje się posiadać konkretne uregulowania w odniesieniu do tego rodzaju umów;
- c) stosowność kontynuowania pełnej harmonizacji, ograniczonej do umów B2C, z zachowaniem wysokiego poziomu ochrony konsumenta. Jeszcze raz należy przypomnieć, że do tego celu lepiej nadawałoby się rozporządzenie;
- d) konieczność określenia w jednolity sposób prawnego charakteru tego rodzaju umów;
- e) konieczność ogólnego zbliżenia do całego szeregu innych środków nakreślonych w strategii dotyczącej jednolitego rynku cyfrowego, obejmujących zwłaszcza inicjatywy dotyczące transgranicznego przenoszenia treści, roli platform, swobodnego przepływu danych, chmur obliczeniowych w Europie, obciążeń związanych z podatkiem VAT, jak również działania zapewniające interoperacyjność i przenoszenie treści. Należy przy tym uwzględnić uruchomienie platformy internetowego rozstrzygania sporów⁽¹⁶⁾ oraz przegląd rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów;
- f) potrzebę zwrócenia szczególnej uwagi na ochronę osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych, co reguluje dyrektywa 1995/46/WE z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych⁽¹⁷⁾ oraz dyrektywa 2002/58/WE z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych oraz ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej⁽¹⁸⁾. Przepisy te mają w pełni zastosowanie do dostarczania treści cyfrowych w zakresie, w jakim wiążą się one z przetwarzaniem danych osobowych;
- g) przegląd ram regulacyjnych dotyczących usług łączności elektronicznej;
- h) konieczność zwrócenia uwagi na umowy dotyczące przetwarzania w chmurze.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37.

4.3.2 Proponuje się pewne konkretne zmiany do niektórych przepisów wniosku, który składa się z 24 artykułów (a nie 20, jak mylnie podano w punkcie 5 niektórych wersji językowych).

4.3.2.1 **Artykuł 1 – Przedmiot**

To, że przedmiotem wniosku jest wyraźnie „umowa o świadczenie usług”, co jasno wynika z definicji „treści cyfrowych” i „dostarczania” zawartych w art. 2 ust. 1 i 10 omawianego wniosku, wzmacnia propozycję poczynioną w odniesieniu do art. 1 poprzedniego wniosku dotyczącego dyrektywy.

4.3.2.2 **Artykuł 2 – Definicje**

Również tutaj proponuje się włączyć w zakres definicji konsumenta przedstawicieli wolnych zawodów.

4.3.2.3 **Artykuł 3 – Zakres**

1. EKES mógłby zaakceptować fakt dokonywania płatności w naturze („w zamian za inne świadczenie niż zapłata ceny”), jeśli pojęcie to zostałoby dokładnie określone. W przypadku przekazywania danych osobowych lub innych danych trzeba będzie koniecznie sprecyzować rodzaj tych danych oraz warunki i okoliczności ich przekazywania.
2. Należy także wyjaśnić, czy uwzględnione zostały niektóre usługi, takie jak płatna telewizja („pay TV”) oraz *Google* i *Facebook Messenger*, a także czy niektóre platformy fizyczne lub internet przedmiotów należą do dóbr materialnych czy niematerialnych.
3. Nie jest jasne czy wyłączenie przewidziane w ust. 5 lit. a) obejmuje także opiekę zdrowotną, gry hazardowe lub usługi finansowe. Trzeba to doprecyzować, gdyż w przeciwnym wypadku groziłoby to powstaniem niepewności prawnej.
4. Nie jest jasne, czy dotyczy to również tzw. „ukrytych opłat”, tj. usług, które są świadczone bezpłatnie, ale które mogą w trakcie ich wykonania obejmować inne usługi, za które należy już uiścić opłatę.
5. Zakres danych, których przetwarzanie jest niezbędne, powinien obejmować w art. 3 ust. 4 nie tylko wykonanie, ale także „zawarcie umowy”; przetwarzanie tych danych powinno być dozwolone na zasadach określonych prawem dotyczącym danych osobowych.
6. Niezbędne jest także wyjaśnienie różnicy między produktami i usługami online a tymi, które są w pełni powiązane z dobrami materialnymi, jak np. urządzenia noszone na ciele (*wearables*), bądź z internetem przedmiotów, gdzie większość procedur przebiega na poziomie cyfrowym, niezależnie od istnienia u ich podstawy dobra materialnego.
7. Należy wyraźnie stwierdzić, że usługi centrów danych, szczególnie tzw. chmura obliczeniowa, zostały jasno określone w omawianym wniosku, bez względu na to, czy są one darmowe czy odpłatne, mając na uwadze fakt, że często są one powiązane z innymi usługami lub produktami dla konsumentów, a więc istnieje ryzyko, że zostałyby wykluczone z zakresu dyrektywy.
8. Konieczne jest również wyjaśnienie, czy w ramach omawianego instrumentu uwzględniono połączenie usług treści cyfrowych z usługami komunikacyjnymi, takimi jak *Facebook Messenger* czy *Google Hangout*, ponieważ usługi te nie są obecnie regulowane przepisami dyrektywy 2002/21/WE w sprawie usług łączności elektronicznej. Istnieje pogląd, że niektóre z nich należy uznać za usługi łączności elektronicznej, co wiąże się z większą ochroną konsumenta.

9. Podobnie niejasne jest rozróżnienie sytuacji, w których pozyskane dane osobowe mają na celu wykonanie umowy od sytuacji, w których służą przestrzeganiu przepisów prawnych. Dlatego EKES proponuje, na wszelki wypadek, zastosowanie dyrektywy do wszystkich usług świadczonych za pośrednictwem przekazania danych osobowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy dostawca wyraźnie wykaże, że dane służą jedynie wykonaniu umowy bądź przestrzeganiu przepisów prawnych.
10. W odniesieniu do ust. 4, trzeba koniecznie określić, kiedy dane gromadzone są w celu wykonania umowy, a kiedy w celu spełnienia wymogów prawnych, mając na uwadze fakt, że w innych sektorach, takich jak telekomunikacja czy energetyka, dane osobowe, choć gromadzone na potrzeby umowy, są często wykorzystywane przez przedsiębiorstwa do kampanii reklamowych. Należy także ustalić, czy gromadzenie danych ma miejsce za odpłatnością innego rodzaju niż pieniężna.

4.3.2.4 **Artykuł 4 – Poziom harmonizacji**

EKES akceptuje uzasadnienie pełnej harmonizacji, jeśli zagwarantowany zostanie najwyższy poziom ochrony konsumentów.

4.3.2.5 **Artykuł 5- Dostarczanie treści cyfrowych**

Nie jest jasne, czy zawarty w ust. 2. obowiązek niezwłocznego dostarczenia jest zgodny z dyrektywą 2011/83/UE, która w odniesieniu do natychmiastowego dostarczenia wymaga zgody konsumenta, a jednocześnie oznacza rezygnację z 14-dniowego prawa do odstąpienia od umowy (art. 16 lit. m) tej dyrektywy). Wskazane wydaje się ujednoczenie regulacji w tym zakresie, aby wyeliminować ryzyko zbieżności przepisów ze szkodą dla przedsiębiorców i konsumentów.

4.3.2.6 **Artykuł 6 – Zgodność**

1. W ust. 1 usunąć „w stosownych przypadkach”.
2. W ust. 1 lit. b) dodać po „do jakiego potrzebne są konsumentowi” „lub którego mógłby on zasadnie oczekiwać”.
3. W ust. 2 lit. b) usunąć „tam, gdzie ma to zastosowanie”.

4.3.2.7 **Artykuł 9 – Ciężar dowodu**

W ust. 3 skreślić wyrazy „możliwym i”.

4.3.2.8 **Artykuł 11 – Środki zaradcze w przypadku niedostarczenia treści cyfrowych**

Zapis nie uwzględni modelu świadczenia treści w pakietach okresowych – wówczas brak dostępu do jednego filmu trudno wycenić proporcjonalnie w kontekście ceny całego pakietu. Nie uwzględniono także możliwości dostarczenia innej treści na tym samym poziomie cenowym (preferowane przez użytkowników).

4.3.2.9 **Artykuł 12 – Środki zaradcze w przypadku braku zgodności**

W ust. 2 zastąpić wyrażenie „w rozsądnym terminie” wyrażeniem „bez zbędnej zwłoki”.

4.3.2.10 **Artykuł 13 – Rozwiązanie umowy**

1. W ust. 2 lit. b) zastąpić „dostawca podejmie wszelkie działania, których można od niego oczekiwać, w celu powstrzymania się...” przez „dostawca powstrzymuje się”.
2. Litery c), d) i e) zależą od jeszcze niedostępnych przepisów dotyczących prawa autorskiego.

4.3.2.11 Artykuł 16 – Prawo rozwiązania umów długoterminowych

Wspomniany okres powinien wynosić tylko 6 miesięcy.

Należy wyraźnie stwierdzić, że nie wiąże się to z żadnymi obciążeniami.

Bruksela, dnia 27 kwietnia 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS

ZAŁĄCZNIK

I. Następujący punkt opinii sekcji został zmieniony w wyniku poprawki kompromisowej przyjętej przez Zgromadzenie, mimo że pierwotne sformułowanie zyskało poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów (art. 54 ust. 4 regulaminu wewnętrznego):

a) **Punkt 3.4.1**

Niemniej, zgodnie z dostępnymi i opublikowanymi wynikami, wybrany wariant nie uzyskał poparcia wyraźnej większości: organizacje konsumentów jednoznacznie opowiadają się przeciw wszelkim formom stosowania prawa sprzedawcy, a większość organizacji zawodowych ~~niektóre organizacje zawodowe~~ i ~~niektóre środowiska akademickie~~ przychylają się do tej opcji. Ze swojej strony, większość państw członkowskich podaje w wątpliwość potrzebę nowych przepisów dotyczących sprzedaży na odległość (które obejmują już sprzedaż przez internet), a zwłaszcza adekwatność dwóch dyrektyw, mając na uwadze trudności z przedstawieniem precyzyjnych i jasno zdefiniowanych wytycznych. Z obiektywnej analizy odpowiedzi udzielonych w ramach konsultacji wydaje się na pierwszy rzut oka, że zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumenci powszechnie akceptują instrument 5 – oczywiście w zależności od treści wzorcowych przepisów umownych, które zostaną uzgodnione przez branżę, oraz od stopnia wykorzystania i przyjęcia znaku zaufania przez unijne przedsiębiorstwa – również dlatego, że opcja ta pociąga za sobą najmniejsze koszty dla przedsiębiorstw.

Wynik głosowania:

Za: 115

Przeciw: 91

Wstrzymało się: 18

II. Następujące poprawki kompromisowe, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone przez Zgromadzenie (art. 54 ust. 4 regulaminu wewnętrznego):

b) **Punkt 4.2.1**

Jeśli chodzi o podstawę prawną, zgodnie ze stanowiskiem zajmowanym we wcześniejszych opiniach Komitetu, większość członków EKES-u, w tym przedstawiciele konsumentów, i ogół członków EKES-u sądzi, że powinien nią być art. 169 ust. 2 TFUE, gdyż chodzi w zasadzie o definicję praw konsumentów i ochronę tych praw, a nie tylko o urzeczywistnienie jednolitego rynku. Przedstawiciele ~~Niektórzy członkowie EKES-u, zwłaszcza przedstawiciele przedsiębiorców,~~ skoncentrowani w większym stopniu na potrzebie dysponowania przez przedsiębiorstwa zestawem jasnych przepisów, zgadzają się z Komisją, ~~wysuwając na pierwszy plan kwestię urzeczywistnienia jednolitego rynku.~~

Wynik głosowania:

Za: 110

Przeciw: 110

Wstrzymało się: 10

Zgodnie z art. 56 ust. 6 regulaminu wewnętrznego, jeżeli podczas głosowania występuje równość głosów za i przeciw, głos rozstrzygający należy do przewodniczącego obrad. Przewodniczący postanowił odrzucić następującą poprawkę kompromisową:

c) **Punkt 4.2.2**

Ze względu na to, że wybrana została jednak dyrektywa, większość członków EKES-u, w tym przedstawiciele konsumentów, jest zdania, że powinna ona gwarantować jedynie minimalną harmonizację, zgodnie z modelem aktualnej dyrektywy w sprawie sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (1994/44/WE). Wybrana opcja powoduje większą fragmentację, daje mniejszą pewność prawa i stwarza dwa rodzaje ochrony. Pewne jest, że wprowadzane teraz „ulepszenia” powinny mieć również zastosowanie do sprzedaży w świecie fizycznym. Zgromadzeni w EKES-ie przedstawiciele przedsiębiorstw zgadzają się jednak z propozycją pełnej harmonizacji, z uwagi na postulowaną potrzebę zapewnienia jasności w korzystaniu z praw na jednolitym rynku.

Wynik głosowania:

Za: 102

Przeciw: 115

Wstrzymało się: 14

d) Punkt 4.2.5.3

Artykuł 3 – Poziom harmonizacji

Zdaniem większości członków EKES-u, w tym przedstawicieli konsumentów, harmonizacja ~~Harmonizacja~~ powinna być minimalna, ze wszystkimi wynikającymi z tego skutkami w ramach systemu. Przedstawiciele przedsiębiorstw opowiadają się za pełną harmonizacją.

Wynik głosowania:

Za: 112

Przeciw: 114

Wstrzymało się: 12

e) Punkt 4.2.5.4

Artykuł 4 i 5 – Zgodność z umową

1. Należy uwzględnić kryterium „trwałości”, uzależniając od tego okres ważności gwarancji.
2. Większość członków EKES-u, w tym przedstawiciele konsumentów, jest zdania, że definicja ~~Definicja~~ wymagań co do zgodności powinna mieć charakter negatywny, tak aby wyraźnie zdjąć z konsumenta obowiązek dowiedzenia niezgodności produktu, co powinno być zadaniem sprzedawcy. Przedstawiciele przedsiębiorstw zalecają jednak, by definicję wymogów zgodności sformułować w sposób ogólny. Ich zdaniem głównym kryterium ustalenia zgodności powinno być to, czy towary spełniają uzgodnione warunki (np. dotyczące rodzaju, ilości, jakości i innych cech charakterystycznych).
3. Sposób sformułowania wyjątków w tym artykule prowadzi do ogólnego wyłączenia odpowiedzialności sprzedawcy. Nie można tego egzekwować wobec konsumenta bez naruszenia prawa do roszczeń zwrotnych (~~mającego zastosowanie w wypadku VW~~).

Wynik głosowania:

Za: 99

Przeciw: 126

Wstrzymało się: 13

f) Punkt 4.2.5.7

Artykuł 9 – Środki zaradcze przysługujące konsumentowi w przypadku braku zgodności z umową

1. Przedstawiciele konsumentów zauważają, że przepis ~~Przepis~~ ten wyklucza jako opcję pierwotną możliwość natychmiastowego zwrotu towaru lub pieniędzy, co stoi w sprzeczności z prawami konsumentów w szeregu państw członkowskich, ze znaczącymi różnicami między państwami (Grecja, Portugalia, Irlandia, Zjednoczone Królestwo, Dania, Litwa). Przedstawiciele przedsiębiorców przyznają – zgodnie z pełną harmonizacją – że opcja ta nie została przewidziana.

2. Przedstawiciele konsumentów uważają, że koncepcja ~~Koncepcja~~ „rozsądnego terminu” ma charakter subiektywny i zostawia pole dla wielorakich transpozycji w kluczowej dziedzinie, co jest nie do pogodzenia z postulowaną pełną harmonizacją. Na przykład w Bułgarii, Francji, Portugalii i Luksemburgu okres ten wynosi 30 dni, zaś na Węgrzech, w Rumunii, Grecji i Estonii 15 dni. Należy ustanowić termin odpowiadający maksymalnemu okresowi stosowanemu w niektórych krajach, tj. 15 dni. Przedstawiciele przedsiębiorców stwierdzają, że pojęcie „rozsądnego terminu” jest obiektywnym sformułowaniem prawnym, a jednocześnie zapewnia swobodę stosowania w różnych sytuacjach.
3. Należy zastąpić wyrażenie „niemożliwe” w ust. 3 lit. a) wyrażeniem „niemożliwe ze względów technologicznych”.
4. Przedstawiciele konsumentów uważają ponadto, że wyrażenie ~~Wyrażenie~~ „poważne niedogodności” również jest subiektywne i powinno zostać usunięte lub zastąpione sformułowaniem z prawa austriackiego „powodując jak najmniejsze niedogodności”, a także powinna mu towarzyszyć możliwość natychmiastowego zaproponowania konsumentowi podobnego towaru zamiennego do czasu dokonania naprawy. Przedstawiciele przedsiębiorstw wskazują na fakt, że to dobrze znane sformułowanie prawne zapewnia swobodę stosowania w różnych sytuacjach.
5. Wniosek Komisji nie uwzględnia wymogu zawartego już w wielu prawodawstwach krajowych (we Francji, na Malcie, w Grecji, Rumunii, Portugalii i Słowenii) zobowiązującego producentów do posiadania bądź udostępnienia sprzedawcy w odpowiednim czasie wystarczających zapasów części zamiennych przez średni oczekiwany okres użytkowania towaru. Kwestia ta wiąże się ze sztucznie skracanym cyklem życia i okresem gwarancji wymienionej części.
6. ~~Komisja powinna ustanowić obowiązek sprzedawcy dotyczący udostępnienia czasowego produktu zastępczego.~~

Wynik głosowania:

Za: 100

Przeciw: 135

Wstrzymało się: 2

g) Punkt 4.2.5.10

Artykuł 13 – Prawo konsumenta do rozwiązania umowy

~~1. Przedstawiciele przedsiębiorstw wnoszą o dodanie przepisu dyrektywy 1999/44, art. 3 ust. 6, zgodnie z którym konsument nie ma prawa do unieważnienia umowy, jeżeli brak zgodności ma nikłe znaczenie.~~

1. Wysoce sporne jest zobowiązanie do poniesienia przez konsumenta kosztów użytkowania, uszkodzenia czy zniszczenia towaru w wypadku rozwiązania umowy.
2. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości stwierdził już, że w wypadku korzystania z prawa do wymiany towaru nie można wymagać, by konsument płacił za korzystanie z wadliwego produktu (sprawa Quelle).
3. Nie jest jasne, jaka powinna być wysokość zwrotu, jeśli zakupionych zostało kilka towarów po cenie łącznej.
4. Przedstawiciele przedsiębiorstw wnoszą o dodanie przepisu dyrektywy 1999/44/WE, art. 3 ust. 6, zgodnie z którym konsument nie ma prawa do unieważnienia umowy, jeżeli brak zgodności ma nikłe znaczenie.

Wynik głosowania:

Za: 110

Przeciw: 118

Wstrzymało się: 18

h) Punkt 4.2.5.10

Artykuł 13 – Prawo konsumenta do rozwiązania umowy

1. Zdaniem większości członków EKES-u, w tym przedstawicieli konsumentów, wysoce ~~Wysoco~~ sporne jest zobowiązanie do poniesienia przez konsumenta kosztów użytkowania, uszkodzenia czy zniszczenia towaru w wypadku rozwiązania umowy. Przedstawiciele przedsiębiorstw popierają jednak ten przepis.
2. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości stwierdził już, że w wypadku korzystania z prawa do wymiany towaru nie można wymagać, by konsument płacił za korzystanie z wadliwego produktu (sprawa Quelle).
3. Nie jest jasne, jaka powinna być wysokość zwrotu, jeśli zakupionych zostało kilka towarów po cenie łącznej.

Wynik głosowania:

Za: 101
Przeciw: 132
Wstrzymało się: 10

i) Punkt 1.3 i 1.4

1.3 Jeśli chodzi o omawiane aspekty, większość członków ~~to~~ EKES-u, w tym przedstawiciele konsumentów, nie zgadza się z podstawą prawną, na którą powołuje się Komisja, i proponuje w zamian art. 169 TFUE. Wynika z tego, że przyjmowane środki powinny zasadniczo opierać się na dyrektywach przewidujących minimalną harmonizację, jak wynika również z ust. 2 lit. a) i ust. 4 tego samego artykułu, co zostało zasadniczo zaakceptowane przez europejskiego prawodawcę.

1.4 Wynika z tego, że przyjmowane środki powinny zasadniczo opierać się na dyrektywach przewidujących minimalną harmonizację, jak wynika również z ust. 2 lit. a) i ust. 4 tego samego artykułu, co zostało zasadniczo zaakceptowane przez europejskiego prawodawcę. Niemniej przedstawiciele przedsiębiorstw akceptują podstawę prawną zaproponowaną przez Komisję, ponieważ chodzi głównie o kwestie rynku wewnętrznego, a przedsiębiorstwa twierdzą, że potrzebują jednego zestawu jasnych zasad.

Wynik głosowania:

Za: 111
Przeciw: 123
Wstrzymało się: 12
